

Evaluering af Ungdomsuddannelse for Unge med Særlige Behov (USB)

Opsummering af

Baggrund

Hovedkonklusioner

Metode

Indhold

1.	Baggrund	1
2.	Kort om den anvendte metode	4
3.	Hovedkonklusioner	7
3.1	Facts fra henvisningsprocessen	7
3.2	Hvor kommer de unge fra?	8
3.3	Forsørgelsesgrundlag under uddannelsen	9
3.4	Finansiering	9
3.5	Uddannelseselementer og uddannelsesplan	10
3.6	Informationsarbejdet	11
3.7	Implementering og drift	11

1. Baggrund

Lovgrundlag

Baggrunden for evaluering af ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er, at det via lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (L564 af 6. juni 2007) er fastsat, at loven tages op til revision senest i folketingsåret 2011-2012. Det er dermed fastlagt, at loven skal evalueres løbende i perioden frem til lovrevisionen.

Første del af evalueringen i foråret 2008 skal indgå i grundlaget for undervisningsministerens redegørelse til Folketingets Uddannelsesudvalg i august 2008. Der henvises til Folketingets Uddannelsesudvalgs tillægs-betænkning af 29. maj 2007 over L196, forslag til lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Evalueringen vedrører perioden fra loven trådte i kraft den 1. august 2007 og frem til og med 31. januar 2008.

Kildemæssigt grundlag og emnemæssigt spektrum

Nærværende opsummering af hovedkonklusioner er baseret på resultaterne fra to separate delrapporter:

1. En spørgeskemaundersøgelse blandt landets kommuner hvor følgende emner er søgt afdækket:
  - Henvisningsproceduren og antallet af unge, der er blevet optaget på uddannelsen
  - Hvilke tilbud de unge, der har påbegyndt ungdomsuddannelsen, tidligere har benyttet
  - Deltagernes forsørgelsesgrundlag under uddannelsen
  - Kommunernes udgifter og finansiering af uddannelsen
  - Hvilke uddannelseselementer de hidtidige uddannelsesplaner indeholder

- Informationsarbejdet i forbindelse med ungdomsuddannelsen
  - Implementeringen af loven
2. En kvalitativ undersøgelse blandt brugerne (forældrene og de unge selv) af ungdomsuddannelse for unge med særlige behov med særlig fokus på:
- Informationsprocessen
  - Henvisningsprocessen
  - Uddannelsesplanen
  - Den unges forsørgelsesgrundlag
  - Klager/uenighed med Ungdommens Uddannelsesvejledning eller kommunen om tilbuddet

Datagrundlag for Undervisningsministeriets samlede redegørelse

Ud over evalueringens resultater vil grundlaget for Undervisningsministeriets samlede redegørelse også omfatte oplysninger fra Klagenævnet for vidtgående specialundervisning, de regionale udviklingsråd som led i kommunalreformen og aktivitetsdata indsamlet af UNI*C.

Analyser og resultater er alene Capacent Epinions ansvar

De spørgeskemaer og interviewguides, som er anvendt i forbindelse med dataindsamlingen, er udarbejdet af Capacent Epinion med sparring fra Undervisningsministeriet, hvad angår det substantielle indhold. Det skal understreges, at selve dataindsamlingen samt alle analyser og fremstillede resultater alene er Capacent Epinions ansvar.

Læsevejledning

Som praktisk læsevejledning til nærværende opsummering af hovedkonklusioner og metode skal bemærkes:

- Det er hensigten med nærværende opsummering, at den almindeligt interesserede læser ved at orientere sig her skal kunne få et dækkende overordnet billede af den samlede undersøgelses resultater og konklusioner. Særligt interesserede bør læse begge tilhørende delrapporter for at få det fulde og mere nuancerede billede.
- I alt 70 kommuner har besvaret spørgeskemaet, som ligger til grund for den kvantitative del, men ikke alle kommuner har besvaret alle enkeltspørgsmål. Hvis kommunerne ikke har været i stand til at svare på et bestemt spørgsmål, er de blevet bedt om at gå videre til det næste spørgsmål. Disse kommuner indgår derfor ikke i beregningsgrundlaget for det pågældende spørgsmål. Derfor vil der blive refereret til 'forskelligt antal kommuner' afhængig af emnet.
  - I spørgeskemadelen er data indsamlet fra kommunerne. Men i og med at der eksisterer forskellig praksis mellem kommunerne for administration af området, kommer re-

spondenterne reelt fra både de kommunale forvaltninger, UU-centre samt i visse tilfælde konkrete uddannelsesinstitutioner.

- De metodiske forhold omkring spørgeskemaundersøgelsen er grundigt beskrevet i delrapporten og desuden beskrevet kort i afsnit 2 af nærværende opsummeringsrapport.
- Der er gennemført kvalitative interview med 12 brugere (unge og forældre/værge) af ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Primært forældre eller værger og om muligt eleven selv har deltaget i samtaleforløbet.
  - Den kvalitative delundersøgelses informanter udgør en meget forskelligartet gruppe, hvor der er store variationer i behov, udviklingsniveauer samt såvel faglige som sociale kompetencer, og der er således forskel på mængden af ressourcer hos den enkelte unge. På tilsvarende vis dækker forældregruppen også over et bredt spektrum med forskellig grad af ressourcer. Fælles for forældrene er dog, at de alle i høj grad er involveret i planlægningen af de unges uddannelsesforløb, ikke mindst ud fra en betragtning om, at det er nødvendigt at være proaktive for at sikre optimale vilkår for deres barn.
  - De metodiske forhold omkring den kvalitative delundersøgelse er grundigt beskrevet i delrapporten og desuden beskrevet kort i afsnit 2 af nærværende opsummeringsrapport.

2. Kort om den anvendte metode

Det konkrete undersøgelsesdesign er bygget op omkring UVM's overordnede ønske om at basere evalueringen på et kombinationsdesign, der indbefatter en spørgeskemaundersøgelse blandt kommunerne og en række kvalitative interview blandt brugerne.

Spørgeskemaundersøgelsen: 70 kommuner har deltaget i perioden 14. april til 6. maj 2008

Den kvantitative delundersøgelse er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt landets kommuner. I alt 70 kommuner har besvaret spørgeskemaet, hvilket resulterer i en svarprocent på 71 pct. Det Capacent Epinions vurdering, at for en undersøgelse af denne type, er svarprocenten tilfredsstillende – ikke mindst taget den forholdsvis korte periode kommunerne har haft til rådighed til at besvare spørgeskemaet i betragtning.

Det anvendte spørgeskema er udarbejdet af Undervisningsministeriet og Capacent Epinion i fællesskab. Med udgangspunkt i en liste med relevante kontaktpersoner i kommunerne – udarbejdet af UNI*C i forbindelse med den netop afsluttede indsamling af aktivitetsdata – kontaktede Capacent Epinion samtlige kommuner telefonisk med henblik på at finde frem til den rette modtager af spørgeskemaet i kommunen. Samtlige 98 kommuner oplyste en kontaktperson, herunder e-mailadresse.

De kommunale kontaktpersoner modtog en e-mail med et link til spørgeskemaet. Der var også mulighed for at indsende spørgeskemaet postalt. Der er anvendt både elektronisk påmindelse via e-mail samt telefonisk påmindelse for at sikre, at de havde modtaget e-mailen med spørgeskemaet.

Opfølgende telefoniske interview

I tillæg til den elektroniske spørgeskemaundersøgelse, har 20 udvalgte kommuner efterfølgende besvaret uddybende spørgsmål telefonisk. Kommunerne er udvalgt på baggrund af deres besvarelser på udvalgte spørgsmål i det elektroniske spørgeskema. I alt 36 kommuner blev på denne baggrund udvalgt, hvoraf det som nævnt lykkedes at træffe den rette person og gennemføre interview i 20 kommuner, hvilket svarer til en svarprocent på 56 pct.

Kvalitativ delundersøgelse: 12 semistrukturerede interview med familier i fem kommuner

Den kvalitative del af evalueringen af ungdomsuddannelse for unge med særlige behov baserer sig på 12 semistrukturerede interviews gennemført ultimo april 2008 i fem kommuner. Målgruppen taget i betragtning knytter der sig særlige metodiske udfordringer til denne del af dataindsamlingen, som er gennemført som semistrukturerede personlige interviews.

Styrken ved netop semistrukturerede interviews er, at denne mere fleksible interviewform skaber plads til den variation, målgruppen for ungdomsuddannelse for unge med særlige behov kræver. Et interview med en ung autist kan fx ikke gennemføres på samme måde som et interview med en forælder til et barn. Ligeledes kræver et interview med flere familiemedlemmer på én gang, at interviewer fleksibelt kan skifte fokus, nuanceringsgrad og abstraktionsniveau afhængigt af, hvem af interviewdeltagerne der i øjeblikket er i fokus.

Konkret gjorde de semistrukturerede familieinterviews det blandt andet muligt at variere ordlyden af interviewspørgsmålene, alt efter hvem intervieweren sad overfor, og fleksibelt at spørge ind til de forskellige elementer i den rækkefølge, der i interviewet forekom mest naturlig. Samtidig sikrede Capacent Epinion, at alle de relevante temaer blev dækket i løbet af interviewet. Herved var det muligt gennem det kvalitative setup at afdække deltagerens individuelle oplevelser og erfaringer med ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, samtidig med at det i analysefasen er muligt at trække linjer på tværs.

Interview foregik hos interviewpersoner

De semistrukturerede interviews foregik hjemme hos interviewpersonerne. Den primære årsag til dette var gennem denne for interviewpersonerne trygge ramme at få så mange nuancer af deres oplevelse og erfaringer med ungdomsuddannelse for unge med særlige behov verbaliseret. Risikoen for, at interviewpersonerne ville holde igen med utilfredshed eller personlige betragtninger, var meget lille, når interviewet foregik på deres egen bopæl. Unge med udviklingshæmning og andre psykiske og fysiske vanskeligheder har dertil et større behov for stabile rammer. Dette gælder ikke mindst i en interviewsituation, der for dem er ny og anderledes. Endeligt var det i praksis lettere at få flere familiemedlemmer samlet ét sted, når interviewet foregik i hjemmet.

I de tilfælde, hvor en af de unge med særlige behov deltog i interviewet, var interviewer ekstra opmærksom på at tage højde for målgruppens særlige karakteristika og variationen i de unges sociale kompetencer og refleksionsniveau. Herunder også den interne rollefordeling, der kan være mellem en forælder og et barn, og som fx kan betyde, at barnet måske lader forælderen vurdere noget, det ikke selv er helt sikker på.

Der kan ikke siges noget generelt konkluderende om systematiske forskelle mellem kommunerne

Det skal bemærkes, at der undervejs i rapporten visse steder er fremhævet variation i de forskellige elementer omkring ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Fokus er her på informanternes forskellige oplevelser og erfaringer – ikke på hvordan disse knytter sig til procedurer i specifikke kommuner eller landsdele. Det er på baggrund af nærværende undersøgelse ikke muligt at konkludere 'geografisk' eller kommunebaseret. Hertil er der i undersøgelsen for mange øvrige faktorer, som det ikke er muligt at kontrol-

lere for. Fx kan eventuelle forskelle mellem kommunerne i undersøgelsen meget vel skyldes forskelle mellem, hvor velfungerende og ressourcestærke de interviewede unge er. Eller det kan tilskrives, hvor langt de interviewede unge er i deres ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, og dermed hvornår de har gennemgået informations- og henvisningsprocessen i forhold til, hvornår loven om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov trådte i kraft.

3. Hovedkonklusioner

I det følgende er opsummeringen struktureret emnemæssigt, så resultaterne fra de to delundersøgelser så vidt muligt kan supplere hinanden. Dog kan flere af temaerne alene belyses ud fra spørgeskemaundersøgelsen.

3.1 Facts fra henvisningsprocessen

**Indstilling om optagelse:
En 'forsigtig' start**

Pr. 31. januar 2008 har 18 kommuner (29 pct.) endnu ikke behandlet indstillinger til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Én kommune (2 pct.) har behandlet mere end 30 indstillinger om optagelse på ungdomsuddannelsen, mens fem kommuner (8 pct.) har behandlet mellem 20 og 29 indstillinger.

Samlet har 62 kommuner behandlet i alt 427 indstillinger om optagelse af unge på ungdomsuddannelsen, svarende til et gennemsnit på 6,9 unge pr. kommune.

**Faktisk optagelse:
Lidt flere optagne end
indstillede**

Når det gælder det faktiske optag på ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, viser undersøgelsen, at 70 pct. af kommunerne har optaget 0-9 unge. Samlet har de 67 kommuner, som har besvaret dette spørgsmål, optaget 452 unge på ungdomsuddannelsen, svarende til et gennemsnit på 6,7 unge pr. kommune.

Når antallet af unge, der er optaget på ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er lidt højere end antallet af unge, der har fået behandlet en indstilling om optagelse, skyldes det dels at flere kommuner har besvaret spørgsmålet om optagelse end spørgsmålet om indstillinger, og dels at enkelte kommuner har optaget få unge uden en egentlig indstilling.

Kommunestørrelse

Der er en svag tendens til, at større kommuner i gennemsnit har behandlet flere indstillinger om optagelse på ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, har optaget flere unge, har udarbejdet flere uddannelsesplaner og

har gennemført flere afklaringsforløb end mindre kommuner. Der er dog samtidig forholdsvis stor variation blandt kommuner af samme størrelse.

Kun få afslag på optagelse

Seks ud af 66 kommuner (9 pct.) har givet afslag på optagelse på ungdomsuddannelse for unge med særlige behov med den begrundelse, at de har mulighed for at tage en anden ungdomsuddannelse. Ingen kommuner har givet mere end tre afslag. I alt har 12 unge fået afslag på optagelse, svarende til et gennemsnit på 0,2 unge pr. kommune.

Afklaringsforløb

I 22 ud af 64 kommuner (34 pct.) har ingen unge været i gang med et afklaringsforløb før 31. januar 2008. I 33 kommuner (52 pct.) har 1-9 unge været i gang med et afklaringsforløb, mens der i de resterende 9 kommuner (14 pct.) har været mindst 10 unge i gang med et afklaringsforløb. I alt har 290 unge været i gang med et afklaringsforløb i 64 kommuner, svarende til et gennemsnit på 4,5 unge pr. kommune.

Uddannelsesplanen

I hver tredje ud af 66 kommuner har ingen unge endnu fået en uddannelsesplan pr. 31. januar 2008. I 28 kommuner (42 pct.) har 1-9 unge fået en uddannelsesplan, mens antallet er 10 eller derover i de resterende 16 kommuner (24 pct.). I alt har 384 unge fået en uddannelsesplan svarende til et gennemsnit på 5,8 unge pr. kommune.

Optaget på ungdomsuddannelsen uden uddannelsesplan

I de fleste kommuner (59 pct.), er der ingen unge, der er optaget på ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, uden en færdig uddannelsesplan. I alt har 188 unge, der er optaget på ungdomsuddannelsen, endnu ikke fået en uddannelsesplan pr. 31. januar 2008, svarende til et gennemsnit på 2,9 unge pr. kommune.

Grundlag for vurdering, henvisning og visitering af de unge

Henholdsvis 70 og 80 pct. ud af 54 kommuner, der har svaret på, hvilke oplysninger Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) har anvendt som grundlag for vurderingen af de unge, har anvendt hhv. uddannelsesplaner fra 9. og 10. klasse og PPR-vurderinger. 85 pct. har anvendt andre oplysninger. Blandt kommunerne har 77 pct. beskrevet en lokal procedure for henvisningen, mens 73 pct. har oprettet et særligt visitationsudvalg eller lign.

Løbende optag henover året er det typiske

Ud af 63 kommuner opererer de fleste (81 pct.) med løbende optag året rundt. For nogle af de resterende kommuner, der som udgangspunkt kun optager unge ved skoleårets start, er der dog mulighed for at dispensere.

3.2 Hvor kommer de unge fra?

De unge kommer oftest direkte fra grundskolen

De fleste unge har påbegyndt ungdomsuddannelse for unge med særlige behov i umiddelbar forlængelse af folkeskolen, en fri grundskole eller en efterskole – i alt 171 unge. Lidt færre, nemlig 129 unge, er startet i umiddelbar forlængelse af et ungdomstilbud efter Lov om Specialundervisning for Voksne. Herefter kommer 70 unge som er startet i forlængelse af et andet socialt aktivitetstilbud, mens 30 unge havde en periode uden et specifikt tilbud forud for ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

24 pct. af kommunerne har oplevet, at en elev har påbegyndt ungdomsuddannelse for unge med særlige behov efter en periode uden et specifikt tilbud.

3.3 Forsørgelsesgrundlag under uddannelsen

Forsørgelsesgrundlaget under uddannelsen: Førtidspension eller (for)revalidering

Det mest almindelige forsørgelsesgrundlag for de unge på ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er førtidspension. 75 ud af 205 unge (37 pct.) har modtaget førtidspension under uddannelsen, mens 48 (23 pct.) / 10 (5 pct.) unge har modtaget en ydelse knyttet til forrevalidering / revalidering. Endelig har 72 unge (35 pct.) enten været uden offentlig forsørgelse, eller deres forsørgelsesgrundlag har været ukendt.

51 kommuner i undersøgelsen har svaret på, om de har oplevet problemer med deltagerens forsørgelsesgrundlag i forbindelse med ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Heraf svarer 59 pct. bekræftende.

Set fra brugernes perspektiv: En følelse af vilkårlighed

Blandt de interviewede brugere varierer forsørgelsesgrundlaget betydeligt, og generelt oplever familierne, at de økonomiske ydelser tildeles ret tilfældigt. En god sagsbehandler, et indgående kendskab til paragrafferne eller et pres på kommunen opfattes at kunne bidrage til, at den unge tildeles en økonomisk mere fordelagtig ydelse.

Overgangen til 18 år giver anledning til frustrationer

Overgangen fra barn til voksen ved det 18. år opleves af familierne at repræsentere et skel i relation til, hvor meget økonomien fylder i bevidstheden. Familierne til de unge under 18 år tænker ikke pt. så meget over den unges økonomi, men er opmærksomme på, at der sker nogle ændringer, når den unge fylder 18. Ændringer, som for øvrigt af flere beskrives som uhenigtsmæssige, idet nogle af de økonomiske 'goder' frafalder, uden at de modsvarende behov på samme vis forsvinder.

Forslag om SU med tillæg

Blandt de unge over 18 år og deres forældre (fire af evalueringens i alt 12 unge er over 18 år) foreslås en ændring i forsørgelsesgrundlaget i forbindelse med ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, således at de unge i stedet fx får SU med tillæg. En sådan ændring vil give en ensartethed på tværs og eliminere følelsen af tilfældighed. I tillæg vil man herved overkomme det paradoks, der opleves at ligge i, at flere af de unge modtager passiv forsørgelse, samtidig med at de med ungdomsuddannelse for unge med særlige behov ønsker at kvalificere sig til arbejdsmarkedet.

3.4 Finansiering

Oplevede problemer med finansieringen

Blandt de kommuner, der har optaget mindst én på ungdomsuddannelse for unge med særlige behov før 31. januar 2008, har 33 pct. oplevet problemer i forbindelse med finansieringen af uddannelseselementer. Blandt de kommuner, der endnu ikke har optaget nogen på ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, gælder det tilsvarende for 56 pct. Samlet er det 37 pct. af kommunerne som har oplevet problemer med finansieringen.

Fem kommuner har oplevet problemer med finansieringen af uddannelses-elementer, der henholdsvis leveres som ordinære forløb på husholdnings-skoler, håndarbejdsskoler, folkehøjskoler, produktionsskoler samt institutioner for erhvervsrettet uddannelse og hvor betalingsloven er gældende.

Kommunernes omkostninger

Kommunernes årlige omkostninger for en uddannelse under lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov varierer fra under 100.000 kroner for de mindst omkostningskrævende unge til over 300.000 kroner for de mest omkostningskrævende. For de flestes vedkommende (64 pct.) ligger de årlige uddannelsesudgifter dog i intervallet mellem 150.000 kroner og 250.000 kroner. Samtidig gælder, at de årlige uddannelsesudgifter for 21 pct. af de unge løber op i mere end 300.000 kroner.

3.5 Uddannelseselementer og uddannelsesplan

Uddannelseselementer: Specialundervisnings-skoler for voksne dominerer

Det klart mest anvendte element i de uddannelsesplaner, der er udarbejdet indtil den 31. januar 2008, er uddannelseselementer på skoler med specialundervisning for voksne. Over to tredjedele (68 pct.) af de angivne uddannelseselementer leveres af sådanne skoler. En del uddannelsesplaner indeholder uddannelseselementer på værksteder og andre institutioner. Disse institutioner leverer 15 pct. af de nævnte uddannelseselementer. Produktionskoler, erhvervsskoler, efterskoler, folkehøjskoler og husholdningsskoler anvendes alle i noget mindre omfang, men dog ikke sjældent. Endelig indeholder kun meget få uddannelsesplaner uddannelseselementer på daghøjskoler og håndarbejdsskoler.

Brugerne oplever af praksis

Brugerne oplever, at retningslinjerne for valg af uddannelseselementer typisk udstikkes i informations- og henvisningsprocessen. Der initieres her gerne et møde mellem UU-vejleder, kommune, eventuelt en lærer fra den nuværende skole og den unge samt dennes familie. Her diskuteres mulige uddannelses tilbud med udgangspunkt i den unges ønsker og evner, og mødet munder normalt ud i en beslutning om, hvilken uddannelsesinstitution der skal søges optagelse på.

Positiv vurdering af UU-vejlederne som tovholdere i processen

UU-vejlederen er tovholder i denne proces, om end der er forskel på, i hvilken udstrækning den enkelte UU-vejleder formår at have og signalere et overblik over muligheder og sagsgange. I langt de fleste tilfælde opfattes UU-vejlederens indsats dog som god og engageret, hvilket vurderes positivt og giver familierne en tryghed i forløbet.

De unge, som endnu ikke er påbegyndt ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, har ikke fået udarbejdet en uddannelsesplan i detaljer. Deres interesser og ønsker er blevet belyst, og der er derfor ofte taget stilling til den overordnede retning på uddannelsen, men de nærmere detaljer er ikke præciseret.

De unge, som er i gang med ungdomsuddannelse for unge med særlige behov og har en uddannelsesplan, giver udtryk for stor tilfredshed med denne. Uddannelsesplanen er individuelt afstemt efter deres ønsker og behov og rummer muligheden for, at de kan afprøve deres evner.

Løbende revurdering af uddannelsesplanen vurderes positivt, da det 'tager højde for virkeligheden'

Uddannelsesplanen revurderes løbende, hvilket opfattes positivt. De unges særlige situation gør det vanskeligt at planlægge et uddannelsesforløb over tre år, og revurderingen opleves at give mulighed for at lave justeringer i overensstemmelse med den unges ønsker og behov undervejs. Det er karakteristisk for flere af de unge, at de ønsker, at ungdomsuddannelse for unge med særlige behov skal kvalificere dem til arbejdsmarkedet.

Informationsarbejdet: Tilsyneladende stor variation i indsatsen

3.6 Informationsarbejdet

Information om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov via kommunens hjemmeside sker i 15 ud af 62 kommuner (24 pct.). Samtidig informerer 38 ud af 57 kommuner (67 pct.) på UU's hjemmeside. Hvis man sammenholder, hvilke kommuner, der informerer på henholdsvis kommunens og UU's hjemmeside, viser det sig, at 30 pct. hverken informerer på kommunens eller UU's hjemmeside, mens 21 pct. informerer både på kommunens og UU's hjemmeside.

I 56 pct. af kommunerne har kommunen og/eller UU-centret udarbejdet et trykt informationsmateriale om uddannelsen, mens 77 pct. af kommunerne har anvendt andre informationsmedier end kommunens / UU's hjemmeside og trykt informationsmateriale.

Skriftlighed i informationsarbejdet efterspørges

Set fra brugernes synsvinkel er det væsentligt for informations- og henvisningsprocessen, hvilke muligheder den enkelte unge og dennes familie er blevet præsenteret for. Det er her af betydning, at den unge og familierne får en følelse af at være medinddraget og have en reel mulighed for selv at være med til at vælge den specifikke uddannelsesinstitution. I denne proces efterspørges skriftligt materiale omkring de forskellige uddannelses tilbud.

3.7 Implementering og drift

Forsinkelser i langt de fleste kommuner

Størstedelen af kommunerne (81 pct.) angiver, at der er forhold, der overordnet har forsinket implementeringen af loven. Billedet er stort set ens uanset om kommunen faktisk har optaget unge på ungdomsuddannelsen eller ej.

Flere årsager til forsinkelser

Ud af de 52 kommuner, der har angivet, at der er forhold, der overordnet har forsinket implementeringen af loven, angiver 69 pct., at afklaring omkring lovens bestemmelser har medvirket til at forsinke implementeringen. Næsten lige så mange (65 pct.) angiver, at lovens ikrafttrædelsestidspunkt har forsinket implementeringen, mens 60 pct. angiver, at økonomi har forsinket implementeringen. Samme andel (60 pct.) peger på det tværgående samarbejde i kommunen som forsinkelsesårsag.

Brugerne har måttet kompensere for opstartsvanskeligheder gennem ekstraordinær proaktivitet

De familier, der har stiftet konkret bekendtskab med ungdomsuddannelse for unge med særlige behov forholdsvis tidligt efter lovens ikrafttræden, har oplevet en informations- og henvisningsproces, som har båret præg af, at ungdomsuddannelse for unge med særlige behov og de professionelle 'systemer' omkring uddannelsen (UU, kommunen etc.) har været i en opstarts-fase. Forældrene har her været nødt til selv at være meget opsøgende, og der

har i flere tilfælde været en omvendt informationsrelation, hvor forældrene selv har indsamlet information og givet denne videre til de relevante personer i uddannelses- eller kommunalt regi.

Positiv udvikling i kommunernes administration af uddannelsen

De familier, hvor ungdomsuddannelse for unge med særlige behov først senere efter lovens ikrafttræden har været relevant for den unge, har oplevet en større grad af formalisering i informations- og henvisningsprocessen. Her har UU-vejlederen som udgangspunkt været mere velinformeret om denne uddannelsesmulighed og har på denne baggrund kunnet spille en større rolle fra første færd. Også i nogle af disse tilfælde har familierne dog fornemmet, at ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er en forholdsvis ny mulighed, da der i forbindelse med de mere formelle møder har været uklarhed omkring rolle- og ansvarsfordelingen mellem de forskellige professionelle. Dette har skabt usikkerhed i familierne og givet indtryk af, at der stadig er rum for forbedringer.

Til trods for dette er tendensen, at der i den forløbne periode fra uddannelsens opståen til nu er sket en positiv udvikling i funktionaliteten af de kommunale understøttende processer.

Ingen bekymring om godkendelse eller økonomisk bevilling, men ønske om hurtigere bekræftelse

Trods visse implementerings-/opstartsvanskeligheder er forældrene generelt ikke bekymrede omkring godkendelsen eller den økonomiske bevilling til ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, når de og deres søn/datter har været igennem det mere formaliserede forløb. Dog udtrykker flere kritik af, at der går lang tid fra den indledende del af processen, til de modtager en skriftlig bekræftelse på, at den unge er optaget på den ønskede uddannelsesinstitution.

0 klager = 0 utilfredshed?

Ingen af de interviewede familier har indgivet klager i forbindelse med uddannelsesprocessen. Tilsyneladende er ikke alle blevet informeret om klagemuligheden, men der udtrykkes ikke på denne baggrund kritik, da der ifølge familierne ikke har været anledning til at klage.

Familierne giver udtryk for, at der kan være usikkerhed omkring den videre behandling af den unge i tilfælde af klageindgivelse, ligesom det er ressourcetrævendende. Fraværet af klager kan derfor ikke entydigt tolkes som et udtryk for fuld tilfredshed.